ئایا سزادانی تاوانکارانی پیاو بە لە سێدارەدانیان نامرۆڤانەیەو دەبێ نەمێنێ یان سزادانیان بە خەساندن لە ڕێی دەرمانەوە؟.. حەسەن قازانی

من پێم وایە ئەگەر تاوانبار لە هەر بواریکدا تاوان ئەنجامبدات دەبێ سزا بدرێت. جا ئەو پیاوانەی کە دەستدرێژی سەکسی دەکەنە سەر ژنان و کچان و تاوانی گەورە لە دژی ژنان ئەنجام دەدەن، ئەوانیش دەچنە ناو ئەو چوارچێوەیەو تاوانبارن و دەبێ سزای خۆیان وەربگرن!.لێرەدا بەچوونەکەی من لەسەر بەریتانیایە کە سزای لە سێدارەدانی لە ساڵی ١٩٩٨ وە هەڵوەشاندۆتەوە بە هۆی کاریگەریی یاسای مافی مرۆڤ لەو وڵاتەدا، هەروەها بەریتانیا ئەندامە لە ئەنجومەنی پاراستنی مافی مرۆڤ لە ئەوروپادا، بەڵام ئەوەتە ئێستا حکومەتی بەریتانیا دەیەوێت سزایەکی تر بچەسپێنێت و بە یاسایی بکات کە ئەویش سزای خەساندنە لە ڕێی دەرمانەوە.
ئەو سزایە، بە بڕوای من، هەم توندوتیژ ترەو هەمیش زیاتر دژی مافی مرۆڤە بە بەراورد بە سزای لە سێدارەدان. من پێم وایە سزای خەساندن، جا بە هەر ڕیبازیک بێت، ترسناکترو نامرۆڤانەترە لە سزای لە سێدارەدان، چونکە ئەو پیاوەی کە دەیخەسێنن نامرێ و لە ژیاندا دەمێنێ و لە نێو کۆمەڵگادا دێت و دەچێت بەڵام وەک گاجووتێکی خەساو وایەو هیچ هەڵپەو ئارەزوویەکی بە سەکس و خۆشەویستی نامێنێت و بە هیچ شێوەیکیش تەنانەت بیریش لە سەکس و خۆشەویستی ناکاتەوە.
بەڵام گرفتە گەورەکە ئا لێرەدایە کە مێشکی ئەو پیاوە خەساوە کار دەکاو بە ئاگا دەبێت و دەزانێت چیان لێکردووەو دەزانێت جیاوازی ئەو لەگەڵ پیاوانی تر چییە لە بواری سەکس و خۆشەویستیدا! ئەو پیاوە خەساوە نەمردووەو ماوە، بەڵام هەر ڕۆژێک بە ئەو مردنیکەو هەموو ڕۆژو ساتێک خۆزگە دەخوازێت کە ئەگەر هەڵیانواسیبایەو لە ژیاندا نەمابایە زۆر باشتر دەبوو لەو ژیانەی ئێستای. کەسی سزادراو بە ریگەی هەڵواسین و لە سێدارەدان یەک جارەو چەند خولەکەکەو دەڕواو کۆتایی دێت، بەڵام سزادان بە ڕێبازی خەساندن هەموو ڕۆژو ساتێک مردنیکە. ئەم بارودۆخەش بە لای کەسی خەساوەوە،

بە بڕوای من، چەندین کێشەی تر بەدواخۆیدا دەهێنێت و بۆی هەیە جۆری تاوانەکان شێوەیەکی تر بەخۆوە بگرن و بە ڕێگایەکی تر ئەنجام بدرێن. من پێم وایە بۆی هەیە بە شێوەی کاتیی و بە ماوەیەک تاوان لەو بوارەدا کەم ببێتەوە بەڵام زۆری پێناچێت تاوانەکان شێوەو جەریان دەگۆڕێت و بۆی هەیە ترسناکتر و گەورەتریش ئەنجامبدرێن! من پێم وایە، وەک چۆن سزای لە سێدارەدان لە بەریتانیاو چەندین وڵاتی تریش نیەو هەڵوەشاوەتەوە، دەبێ هەر ئاهواش سزای خەساندنیش نەخرێتە دەستوورەوەو دەبێ دژایەتیشی بکرێت و لە جیاتی خەساندن دەبێ بیر لە جۆرێکی تری سزادان بکرێتەوە!

جا ئەو بابەتەی کە نووسینەکەی ئێمەی دەربارەیە ئەوەیە کە بە پێی هەواڵێک کە لە لایەن ڕاجیش سیاڵ بەرپرس و سەرنووسەری بەشی هەواڵەکانی ناوخۆ لە گاردیانی بەریتانیادا لە ٢٢ی ئایاری ٢٠٢٥دا بڵاوکراوەتەوە ئەوەیە کە:" لەو ڕۆژانەی ڕابردوودا بەرپرسێکی باڵای نێو دەزگای یاسایی و دادی بەریتانیا بە ناوی شابانە مەحمود باسی لە سزادانی خەساندن کردووە بۆ ئەو پیاوانەی کە تاوانی گەورەی سێکسیی و دەستدرێژیی گەورەی سێکسیی لە دژی ژنان و کچان ئەنجام دەدەن! هەروەها شابانە نیازیشی هەیە کە سزای خەساندن بە ڕێگای کیمیاوی، واتە داودەرمان، بخاتە بواری جیبەجێکردنەوە وەک تاقی کردنەوە لە ئینگلتەراو وێلز!"
"پێشبینی دەکرێت کە وەزیری دادی بەریتانیا پشتگیری لە ڕیفۆرم و چاکسازیی سزاداندا بکات لە ئینگلتەراو وێڵز کە بەشێکی بریتی دەبێ لە بەکارهێنانی داودەرمان کە دەبێتە هۆی سەرکوت و بێدەنگ کردنی ئارەزووی سێکسی! (واتە بریتی دەبی لە پێدانی جۆرێک لە حەب و دەرمان بە کەسی تاوانبار کە دەبێتە هۆی خەساندنی ئەو کەسە!" (سەرچاوە: گاردیان)

بە پێی سەرچاوە فەرمییەکانی دەوڵەتی شانشینی بەریتانیا شابانە مەحمود، ئەفسەرو بەرپرسی هەرە باڵای تاج، قسە لەسەر سەرکوت و بێدەنگ کردنی ئارەزووی سێکس دەکا بە ڕێگەی داوودەرمانی کیمیاوی لە دژی ئەو کەسانەی کە تاوانی گەورەو قورس لە بواری سێکسدا لە بەرامبەر ژنان و کچاندا ئەنجام دەدەن و هەروەها دەست درێژی سێکسی دەکەنە سەر ژنان و کچان!" (سەرچاوە: گاردیان)

"بەشی تایبەت بەو کارە لە وەزارەتی دادی بەریتانیا نیازی هەیە کە بەرنامەکەی فراوانتر بکاتو وەکو پاکیجێکیش لە ٢٠ بیست هەرێمدا تاقی بکاتەوە لە سەر زیندانیانی زیندانەکانی ئینگلتەراو وێڵز و ئازاد کردنی هەزاران لەو زیندانیانە کە بە تاوانی سێکس و

دەستدرێژی سێکسیی زیندانی کراون. ئەمەش وا دەکا کە ئەو فشارو قەرەباڵغییەی کە لەسەر زیندانەکان هەیە کەم ببێتەوەو نەمێنێت! هەروەها ئازادکردن و دانانی تاگ ،واتە ئامێرازی ئەلەکترۆنی بۆ چاودێری کردنی تاوانباران، لەسەر پیاوکوژان و ئەوانەی کە دەستدرێژی سێکسی ئەنجام دەدەن دوای ئەوەی کە نیوەی سزاکەیان لە زینداندا تەواو کردووە."(سەرچاوە: گاردیان)

"شابانە، قسە لەسەر پێداچوونەوەیەکی وردی سەربەخۆیانەو بێلایانانە دەکات لە سەر ئەنجامەکانی ئەو کارە. هەروەها شابانە داوا لە دەسەڵات دەکات کە بنکەیەک دابمەزرێنێت کە لە سەر بەڵگە دامەزرا بێ بۆ ئەو داوو دەرمانە کیمیاویانەی کە ئارەزووی سێکس کەم دەکەنەوەو سەرکوتی دەکەن یان دەبنە هۆی ئەوەی کە کەسی دەسدرێژیکار بیرکردنەوەی سێکس کردنی نەمێنێت. جێگەی باسە ئەو پێشنیارە کە بە دەوڵەت و لایەنی دەسەڵات کراوە لە نێو ٤٨ پێشنیاری تردایەکە دەڤید گاوک خستوونیەتە ڕوو بۆ ئەو مەبەستە! پێشبینی دەکرێت کە شابانە ڕۆژی پێنج شەمەی داهاتوو وتەیەک لە ناو ئەنجومەنی لۆردەکاندا پێشکەش بکات بۆ ئەوەی ئەو ڕێو شوێنانە دیاری بکات کە ئەو پێی باشن لە چوارچێوەی چاکسازیی دادپەروەریی تاوانکاریدا!
سەرچاوەکانی سەر بە دەسەڵات و حکومەت ڕایان گەیاند پێشبینی دەکرێت کە شابانە ڕەزامەندی لە سەر ڕێو شوێنە سەرکیەکانی پێداچوونەوەکە دەربڕێت، کە لە نێویاندا بریتیە لە مەرجی پێدانی تاگ بە زیندانیەکە، واتە پێدانی ئامێرازی ئەلەکترۆنیی چاودێریکردن بدرێ بە تاوانبارەکە ئینجا ئازاد کردنی ئەو زیندانیانەیە کە ڕەفتاریان باشە دوای ئەوەی کە سێ یەکی ماوەی سزاکەیان لە زینداندا تەواو کردووە!" (سەرچاوە: گاردیان)

هەر وەها شابانە ڕەزامەندی لە سەر ئەوەش دەربڕیوە ئەو زیندانیانەی کە تاوانی گەورەو دەستدرێژیی قورسی سێکسیان ئەنجامداوەو نیوەی سزاکەشیان لە زینداندا تەواو کردووە با ئازاد بکرێن و نیوەکەی تری سزاکەیان با بە خزمەتکرن لە لەنێو کۆمیونیتی دا تەواو بکەن!
یەکێک لە پێشنیارەکانی دەڤید گاوک وەلانراوەو گوێی پێنەدراوە کە ئەویش بریتیە لە :" پێویست دەکا کە پیسترین و ترسناکترین لە تاوانباران ڕێگایان پێبدرێت کە زووتر داواکاری پێشکەش بکەن بۆ ئەوەی بە مەرج ئازاد بکرێن هەر کاتێک کە متمانەیان لە لایەن کەسانێک و سەرچاوەکانی نزیک لە وەزیری داد بەدەست هێنا!
ڕاپۆرتەکە وەزیرەکان هان دەدا بۆ ئەوەی بناخەیەکی دامەزراو لەسەر

ب□گ□ دامەزرێنن دەربارەی بەکارھێنانی ڕێگای سەرکوتی کیمیاوی بۆ ئەو کەسانەی کە تاوانی سێکسی ئەنجام دەدەن و ھەروەھا لەو ئەنجامانەش ورد ببنەوە کە لە ئەنجامی پڕۆگرامی ھاوشێوەدا بەدەست ھاتوون لە وەڵاتانی وەک ئەڵمانیاو دانیمارک و پۆلەندا!

لەو ڕاپۆرتەدا ھاتووە کە:" دەتوانرێت وروژانی سێکسیی و سەرقاڵبوون بە سێکسەوە کەم بکرێتەوە لە ڕێگەی پێدانی داودەرمانی کیمیاویەوە کە ئارەزووی سێکسیی سەرکوت دەکەن و کەمی دەکەنەوە . ئەو داودەرمانانە دەتوانرێت بدرێن بەو کەسانەی کە دەستدرێژی و تاوانی سێکس ئەنجام دەدەن"

ھەروەھا ڕاپۆرتەکە ئاماژە بەوە دەکات:" ئەو بەرنامەو پڕۆگرامەی کەساڵی ٢٠٢٢ لە سەر زیندانیەکانی زیندانەکانی خوارووی ڕۆژئاوای ئینگلتەرا تاقیکرایەوە کە بریتیبوو لەوەی داودەرمانی کەم کردنەوەی ئارەزووی سێکسیان دەدا بە زیندانیەکان، ساڵی داھاتوو ئەو بەرنامەو پڕۆگرامە تەواو دەبێ و داوا دەکرێت کە بەردەوامی پێبدرێت و بودجەشی بۆ تەرخان بکرێت."

ھەروەھا سەرچاوەیەکی نزیک لە شابانە گوتی:" حکومەت پلانی ھەیە کە ئەو بەرنامەیە فراوانتر بکات بە جۆری□ک کە ببێتە قۆناغێک و سەرەتایەک بۆ ئەوەی لێرەوە بەسەر تەواوی وەڵاتدا جێبەجێ بکرێت"

ئەو بەرنامەو پڕۆگرامە لە ڕێگەی دوو جۆر دەرمانەوە جێبەجێ دەکرێت:
یەکەم: دەرمانی SSRIs ک□ ب□ریتی□ ل□ ک□ورتکراوەی Selective serotonin Re-uptake Inhibitors کە ئەو دەرمانە بیرکردنەوەو ئارەزووی زۆری سێکس کەم دەکاتەوەو سەرکوتی دەکات. دەرمانی دژە ئەندرۆجین Anti -androgensدەبێتە ھۆی کەم کردنەوەی بەرھەم ھینانی ھۆڕمۆنی تێستۆستەڕۆن کە ھۆڕمن□ک□ی ن□رین□ی□و پەیوەستە بە ئارەزووی سێکسەوە.

ئەو جۆرە دەرمانانە شانبەشانی کارە دەروونیەکانی تر کە ھەندێک تاوانی سێکس دەکەنە ئامانج لە بارەی شتی تریشەوە کاری خۆیان دەکەن بۆ نموونە ئارەزووی ھێز بەدەستەوە گرتن و زاڵبوون بەسەر دەوروبەردا.

دیسان سەرچاوەیەک لە حکومەتەوە گوتی:"شابانە پێی وایەو قسە لەسەر ئەوە دەکا کە دەبێ خەساندن و نەھێشتنی ئارەزووی سێکس بە زۆرە ملێیی بێت نەک ئارەزوومەندانە لە بەرامبەر ئەو کەسانەی کە تاوان

و دەستدرێژی گەورەی سێکس ئەنجام دەدەن!”

ڕێژەی تاوان و دەستدرێژی سێکسی لە نێو تەمەنی گەورەساڵاندا لە کۆتایی مانگی ئازاری ٢٠٢٥ دا گەیشتە ٪٢٠ کە ئەوانە یەکسەر دەستبەجێ سزا دراون. ڕاپۆرتەکە ئاماژەی بەوەداوە کە بەشداری ئەو تاوانبارانە لەو بەرنامەو پڕۆگرامانەدا لە ئینگلتەراو وەیلز بە خۆبەخشانەو ئارەزوومەندانە دەبێ!

لە نێو ئەو ڕاسپاردەو پێشنیارانەدا کە دەیڤید گاوک، وەزیری پێشووی داد لە حکومەتی پارێزگاراندا، دەڵێ پێویستە حکومەت بیان کات بریتین لە:
یەکەم: دەنیابوون لەوەی کە دەبێ سزا ی دەستبەسەرکردن تەنها لە بارودۆخێکی تایبەت و جیاوازو ناوازەدا کەمتر بێت لە ١٢ مانگ نەک لە هەموو بارودۆخێکدا.
دووەم: درێژکردنەوەی ماوەی سزای هەڵپەسێرراو بۆ ماوی سێ ساڵ و هاندانی ڕێبازی دواخستنی سزا بۆ ئەوانەی کە تاوانەکانیان سووکن.
سێیەم: زیاتر ئاوەڵاکردنی دەستی دادگا بۆ بەکارهێنانی جۆرەها سزا بۆ نموونە قەدەغەکردنی سەفەرو هات و چۆ لە تاوانبار، قەدەغەکردنی لێخوڕینی ماشێن وئۆتۆمبێل، هەروەها نەهێڵن بەشداری بکەن لە تیپی وەرزشیی بۆ نبموونە تۆپتەپێن.
چوارەم: ڕێگا بە ئەفسەرانی چاودێری لە تاوانباران بدرێت تاکو بتوانن ئاستی چاودێریکردن ڕێکبخەن بە پێی ئاستی مەترسی تاوانبارەکان و گوێڕایەڵیی تاوانباران بۆ فەرمان و ئەرکەکانیان!
فراونکردنی دادگاکانی تایبەت بە تاوانەکانی ناوخۆی خێزان تاکو بتوانن باشتر هاوکاری قوربانیانی ناوخۆی خێزان بکەن.
پێنجەم: فراوانکردن و درێژکردنەوەی کاری تاگکردنی دەستدرێژیکاران و تاوانکاران لە دژی ژنان و کچان.

شەشەم:ڕاهێنانی زیاتر بە دەسەڵاتی دادوەری و ستافەکەی تاکو زیاتر بتوانن و شارەزابن لە یارمەتیدانی ژنان و کچانێک کە توندوتیژی و تاوانیان دەرهەق کراوە.
حەوتەم:گوڕینی مەبەستی یاسایی لە سزادان. بۆ نموونە دەبێ دادوەرو دادگا چاویان لەوە بێ کە هاوکاری قوربانیەکە بکەن بە قەدەر ئەوەی بیر لە جۆری سزاو ماوەی سزای تاوانبار بکەنەوە.

هەروەها دەیڤید گاوک داوا لە حکومەت دەکات کە بودجەو هاوکاری زیاد بکرێت بۆ بەشی خزمەتگوزاری چاودێریی و دەڵێ دەبێ ئامرازەکانی چاودێریکردن، واتا تاگ، بۆ دەستبەسەرکراوو زیندانیکراوەکان زیاد

بکرێن و فراوانتر بکرێن. ئەو پێی وایە ئەگەر بێت و لەو بارەوە حکومەت سستی بنوێنێت ئەوا ڕووبەڕووی پەرچەکرداری ڕای گشتی دەبێتەوە. ئەو دەڵێ:" ئەگەر بەشی چاودێریکردن هاوکاری نەکرێت ئەوا مەترسییەکی لەوەدا دەبێ کە ئەمە هیچ بەرەو پێشچوونێک بەدەست ناهێنین لە بواری چاکسازی و گەڕانەوەی تاوانباران بۆ نێو کۆمەڵگا!

لەو بارەوە سەرۆکی پۆلیسی بەشی نیشتیمانیش هەمان داواکارییەکەی دەیڤید گاوکی بۆ زیادکردنی هاوکاری و بودجەی بەشی خزمەتگوزاریی چاودێریکردن دووبارە کردەوە.

ساشا هاشەت، سەرۆکی بەشی پۆلیسی نیشتیمانی بۆ دادپەروەری تاوانکاریی، دەڵێت:" دەرچوونی تاوانباران لە زیندان نابێ بەو مانایە بێت کە لە ژێر کۆنتڕۆڵی پۆلیس دا نەمێنن. ئەگەر ئەمە بمانەوێت کە ژمارەی زیندانیان لە زیندانەکاندا کەم بکەینەوە دەبێت دڵنیا بین لێیان کە لە دەرەوەی زیندان و نێو کۆمەڵگادا نەتوانن تاوان ئەنجام بدەن و کۆمەڵگا لێیان پارێزراوبێت!"
" دەبێ هاوکاری و زیاد کردنی بوجە بۆ ئەو مەبەستە لە پێداچوونەی خەرجییەکانی داهاتوودا دەربکەوێت و هەروەها لە وەبەرهەم هێنانیشدا لە بواری زیاد کردنی ئامڕازەکانی چاودێری واتە تاگ و وەبەرهەم هێنان لە بواری خزمەتگوزاری چاودێریکردندا."
لەو بارەوە گرووپی چاکسازی هاوارد پشگیری لەو ڕاسپاردەو پێشنیارانەکرد.
ئەندریە کومبەر، بەڕێوەبەری جێبەجێکار، گوتی:" ئێستا تۆپەکە لە مەیدانی حکومەتدایە. چارەسەرکردنی قەیرانی توانای زیندانەکان پێویستی بە بە دەستەوەردانی گەورە هەیە، ئەمەش کاتێک دەردەکەوێت کە دەربکەوێت کە ئەو بەرنامەیە ئەنجامی باشی بەدەست هێناوەو تاوان و تاوانکاریی لە نێو کۆمەڵگادا بنەبڕکردووە.
لەوبارەوە پارتی پارێزگاران ئەو پێداچوونەوەی دەیڤید گاوکیان بەدڵنیەو ئیدانەیان کردووە. ئەوەتە ڕۆبەرت جێنریک، وەزیری داد لە حکومەتی سێبەردا گوتی:" بە هەڵوەشاندنەوەی سزای کورت بۆ زیندانیان کە تاوانەکانیان سوکە بە نموونە هەندێک تاوانی وەک دزی و دەستدرێژی و بەسەردادان و هەڵکوتانەسەر خەڵک و ماڵان بە مەبەستی دزی دەچنە خانەیەک کە بە تاوان دانانرین و ئەنجامدەرانیش دەچنە خانەی بێتاوانانەوە. ئەمەش وەک دیارییەک وایە کە پێشکەشی تاوانباران دەکرێت کە تاوان ئەنجام دەدەن و وا نیشاندەدەن کە بە نەزانی کردوویانە"

تێبینی: خەساندن بە ڕێگای داوودەرمانی کیمیاوی جۆن دەبێ؟

ئەو جۆرە خەساندنە بریتییە لە پێدانی جۆرێک لە دەرمان بە مەبەستی کەم کردنەوە یا بە تەواوی نەهێشتنی ئارەزووی سێکس و تەنانەت هەندێک جاران بیرکردنەوەی سیکس لە ناو دەبات. ئەو کەسانەی ئەو دەرمانانەیان دەدرێتە دەیانگەڕێننەوە بە سەردەمی مێرمنداڵییان لە ڕووی ئارەزووی سێکسەوە. هەڵسوکەوت و ئارەزووی سێکسی ئەو کەسانە دەوەستێنن! ئەو دەرمانە دەگونجێت جۆریک بێت لە SSRIs کە بریتییە لە کورتکراوەی: Selective Serotonin Reuptake Inhibitors کە کار دەکاتە سەر بیرکردنەوەی ئارەزووی سێس و هەروەها Anti-Androgens کە دەبێتە هۆی کەمکردنەوەی هۆرمۆنی تێستۆستێرۆن کە هۆڕمۆنێکی نێرینەیە و پەیوەستە بە ئارەزووی سێکس. هەرچەندە دەتوانرێت کەسەکە بگەڕێنرێتەوە دۆخی پێش پێدانی دەرمانەکە بەڵام دەرمانەکە لایەنی خەراپەی تریشی هەیە بە نموونە کەسەکە تووشی خەمۆکی دەکا، تووشی بیرکردنەوەی خۆکووژی دەکات، تووشی ئارەقکردن و گەرمبوونی لەشی دەکات هەروەها چەندین کاریگەریی لاوەکی تەندرووستی تریشی بەدوادا دێت.
جێگەی باسە کە ئەو جۆرە دەرمانە لە هەندیک لە دەسەڵاتەکانی دادوەریدا بەکاردەهێنرێت وەک مەرج و پارێزبەندییەک بۆ ئازاد کردنی تاوانبارانی بەشی دەستەرێژی سێکس بە سەر ژنان و کچان. هەروەها هەندێک دەزگای تەندرووستی بە چارەسەری هەندیک جۆری شەرپەنجەش بەکاری دەهێنن!

شابانە مەحمود کێیە؟

شابانە مەحمود ساڵی ١٩٨٠ لە دایک بووە، پارێزەرو سیاسەتمەدارێکی خەڵکی بەریتانیایە. سەر بە پارتی کرێکارانە(لەیبەر پارتی). ساڵی ٢٠٢٣ بۆ ٢٠٢٤ وەزیری دادی سیبەر بووە، لە ساڵی ٢٠٢٤ وە وەزیری دادو ڕاوێژکاری لۆردەکانە. ئەندامی پەڕلەمانەو نوینەری بیرمینگهام و لەیدوود لە نەو پەڕلەماندا لە ساڵی ٢١٠ وە. دەرچووی کۆلیجی یاسایە.

حەسەن ڕازانی

-____________________________

لە وەرگێڕانی ئەو بابەتەدا بە کوردی سوودم لەو سەرچاوانە وەرگرتووە

Shabana Mahmood considers chemical castration for serious sex offenders | Prisons and probation | The Guardian
https://www.google.com/search?q=Shabana+Mahmood&sourceid=chrom

e&ie=UTF-8

https://www.google.com/search?q=Shabana+Mahmood&sourceid=chrome&ie=UTF-8

https://youtu.be/LNeZ_Wu

Wikipedia